

Venøse leggsår-

årsak, symptomer, diagnostisering og behandling

Stavanger Universitetssjukehus
Helse Stavanger HF

Hanne Rusten Wærnes, sårsykepleier og
Synnøve Aske Høyland, sårsykepleier,
Hudavdeling, SUS.

Et typisk venøst sår

Årsak

- Venøs insuffisiens (svikt i enten dype vener, overfladiske vener eller perforantene)
- På grunn av f.eks:
 - Varicer
 - Alderdom
 - Overvekt
 - Tidligere skade i legg (f. eks. etter operasjon)
 - Arv
- Uansett årsak: Veneklaffene klarer ikke å frakte alt venøst blod tilbake til hjertet og bestanddeler i blodet lekker ut i vevet og forårsaker ulike symptomer.

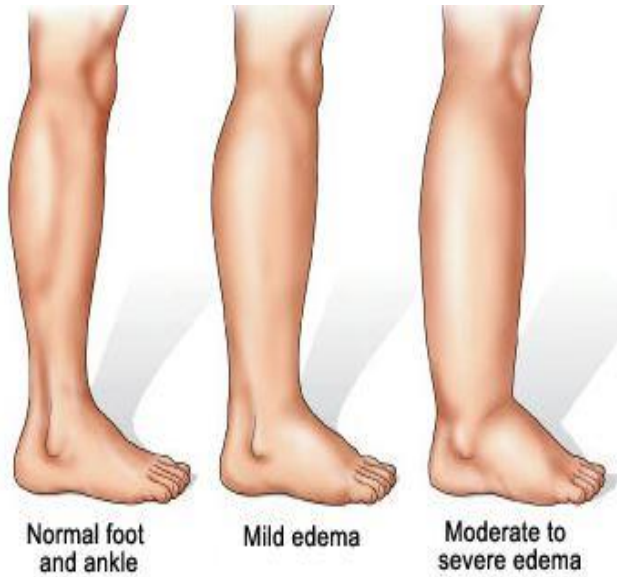

Symptomer på venøs insuffisiens

- Pitting-ødemer
- Tørr og skjellet hud
- Eksemaktig hud(rødlig og kløe)
- Hemosiderinavleiring (brunlig misfarging)
- Hard «pansret» hud i et område (lipodermatosklerose)

Symptomer- hvordan leggen kan se ut

Ulik grad av ødemer

Pitting-ødem

Stasedermatitt

Symptomer- hvordan **leggen** kan se ut

Hemosiderinavleiring

Lipodermatosklerose

Symptomer: Hvordan selve sår/sårområdet kan se ut.

- Plassert ovenfor ankler og oppover legg (gamasjeregion)
- Overfladiske
- Uregelmessige
- Varierende grad av væsning
- Belagt med fibrin og gul nekrose
- Lite smerter
- Atrophie blanche (hvitlig område rundt såret)

Diagnostisering

- Ankel/arm-index over 0,8 evt. at man kjenner fotpuls
 - Ødemer (varierende grad)
 - Det kliniske blikket (sår/hud symptomer)
 - Anamnese
-
- **Diagnose:** Venøs insuffisiens/sår

Behandling

- 1: Kompresjon (gjør noe med årsaken til såret)
- 2: Riktig bandasjevalg (bevare fuktigheten i såret for å stimulere frem granulasjonsvev)
- 3: Behandling av omkringliggende hud.

1. Behandling: kompresjon

- Reduserer ødem via økt vevstrykk
- Hindrer lekkasje av blodets bestanddeler ut i vevet
- Understøtter muskelfacien
- Gjør veneklaffene mer kompetente og hinder reflux
- Reduserer venediameter
- RESULTAT: Ødemfri, eller minimalt med ødemer.

Kompresjon – valg av riktig type

- Ukeslang kompresjonsbind: f. eks Coban.

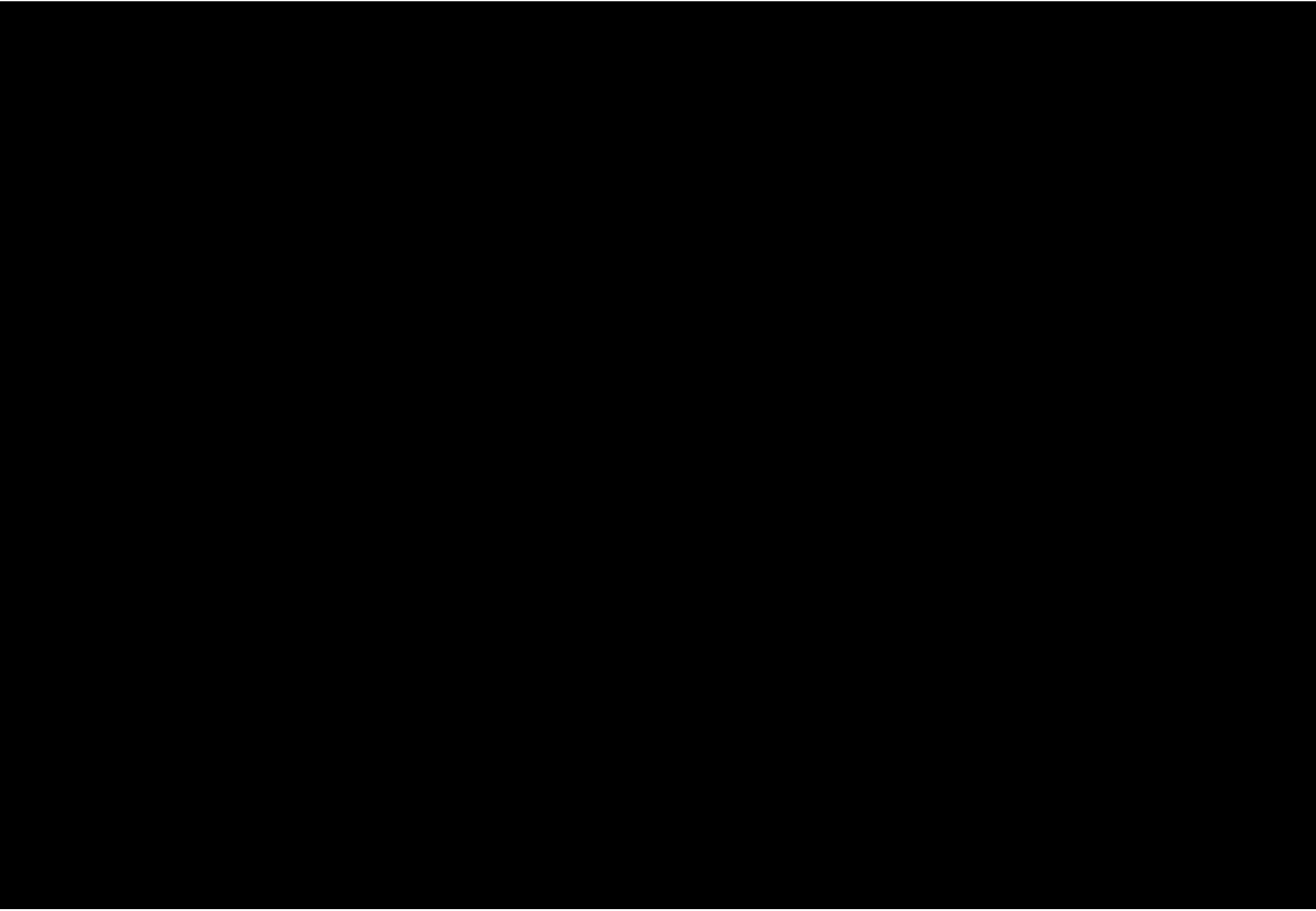

Eller:

- Kortelastisk kompresjonsbind, f.eks Comprilan med polstring under

Kompresjonsbind brukes så lenge det er sår

Huskeregelen ved kompresjonsbind:

- Når bindet tas av skal det ikke være ødemer. Da har bindet ligget riktig på.

2. Behandling- riktig bandasjevalg/sårprosedyre

1. Rengjør fot og sår; vask leggen.
2. Prontosanomslag
3. Curetter i såret, og fjern evt skjellet hud på leggen
4. Beskytt sårkanter (Zinkpasta, barrierefilm)
5. Noe som opprettholder en jevn fuktighet i såret og er antibakterielt (f.eks. Aquacel Ag eller Medihoney direkte i såret).
6. Evt. ekstra hydrofiber (f.eks Aquacel) hvis mistanke om kraftig væsning.
7. Skumbandasje øverst (f.eks Allevyn, Mepilex)
8. Fet fuktighetskrem til legg
9. Kompresjon

Når sår er tilhelet: Huskeregel før innkjøp av kompresjonsstrømper:

1. Må ha en **ødemfri** fot
2. Ta mål rett etter at kompresjonsbindet er tatt av:

Rundt ankel

Rundt tykklegg

Lengde fra knehase til hæl

3. Gå til en bandagistbutikk og kjøp kompresjonsstrømpe klasse 2 (ved ankel/arm-index over 0,8)

3. Behandling av omkringliggende hud

- Vask huden med vaskeklut og mild såpe
- Trenger gjerne en kur med steroidekrem gruppe 3 hvis stasedermatitt
- Alltid fuktighetskrem

**Takk for
oppmerksomheten!**

Aktuell litteratur-

- Gottrup.Finn, Karlsmark. Tonny: ***SÅR bakgrunn diagnose og behandling.***Munksgaard.dk. (2012)
- Lindholm.Christina : ***Sår .*** Akribe Forlag AS (2012)
- Moffatt. Christine: ***Compression Therapy in Practice.*** Wounds UK,a subsidiary of HealthComm UK Limited (2007)

